

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 21/2019-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Borisom Bednárom, advokátska kancelária, Štefánikova 873/9, Poprad, pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 117/2018 z 26. septembra 2018 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoP 17/2017 zo 7. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 117/2018 z 26. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoP 17/2017 zo 7. decembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd na odvolanie sťažovateľky ako žalobkyne napadnutým uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 Pc 18/2016-110 zo 14. septembra 2017, ktorým bolo konanie zastavené pre prekážku litispendencie (§ 159 Civilného sporového poriadku). Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1 Proti tomuto napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol, a to na základe týchto záverov:

„Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

V posudzovanej veci odvolací súd v súlade s § 393 ods. 1 C.s.p. v napadnutom rozhodnutí žalobkyňu riadne poučil (okrem iného) aj o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom a o nutnosti spísania dovolania a ďalších podaní dovolateľa týmto kvalifikovaným zástupcom s výnimkou prípadov uvedených v § 429 ods. 2 C.s.p. I napriek náležitému poučeniu zo strany odvolacieho súdu je z obsahu spisu zrejmé, že žalobkyňa, ktorá sama spísala dovolanie, nemá zodpovedajúce právnické vzdelanie (§ 429 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 468 C.s.p.) a v dovolacom konaní nie je zastúpená advokátom. V dovolaní výslovne uviedla, že sa bude zastupovať sama, nakoľko nemá dôveru k žiadnemu advokátovi v Slovenskej republike a žiadala, aby dovolací súd túto jej vôľu rešpektoval.

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 C.s.p., pričom nejde o žiaden z prípadov

uvedených v § 429 ods. 2 C.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. e/ C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C.s.p.“

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti po opise chronológie súdneho sporu uvádza, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s dôvodmi odvolania a nezaoberal sa tým, že vo veci existuje medzi sťažovateľkou a žalovaným dohoda o vyporiadaní hnutelných vecí z masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o čom existujú písomné dôkazy. Krajský súd sa podľa sťažovateľky v napadnutom uznesení nezaoberal právnym tvrdením, že táto dohoda je platná a nie je možné ju meniť súdnym rozhodnutím, pretože vec nie je sporná, a nevysporiadal sa s ním. Okresný súd a krajský súd vydali podľa mienky sťažovateľky nesprávne a nezákonné rozhodnutia vo veci samej tým, že vec nesprávne právne posúdili. Napadnuté uznesenie krajského súdu má zároveň vady, je arbitrárnym a zmätočným rozhodnutím.

3.1 Sťažovateľka ďalej uviedla: *„Zastavením konania vo veci 17Pc/18/2016 mi súd odoprel právo vymáhať splatnú pohľadávku z BSM a umožnil plynutie premlčacej lehoty, ktorá plynie od marca 2016, čo by mohlo viesť k premlčaniu pohľadávky z BSM a spôsobeniu majetkovej ujmy vo výške 2772,50 EUR s príslušenstvom. Zastavením konania súd vytvoril právnu neistotu v mojich právnych vzťahoch, čo je z hľadiska princípov právneho štátu právne neprijateľné a nezákonné. Sudca o týchto právnych skutočnostiach musí vedieť, inak by nemohol vykonávať funkciu sudcu, preto som k sudcovi v konaní 17Pc/18/2016 stratila dôveru, že bude rozhodovať nezávisle a nestranne. Sudca rozhodol v prospech žalovaného, o ktorom viem, že nemá a nemal záujem vyplatiť mi vyrovňavajúci podiel z BSM a mal v úmysle právne zahmlievať skutočnosť, že de iure došlo k dohode o vyporiadaní hnutelných vecí z BSM v marci 2016, čo znamená, že sudca rozhodnutím zo dňa 14.09.2017 nadržuje žalovanému a má záujem, aby tento spor dopadol v jeho prospech, čo potvrdzujú aj materiálne dôvody v odôvodnení uznesenia a predchádzajúce rozhodnutie o prerušení konania.*

Najvyšší súd SR sa nezaoberal dôvodom, ktorý sťažovateľka uviedla v dovolaní, a to, že v konaní pred Najvyšším súdom SR sa chce obhajovať sama, pretože nemá dôveru

k žiadnemu advokátovi. Vôľa sťažovateľky bola v písomnom dovolaní explicitne vyjadrená a Najvyšší súd SR sa pri odôvodnení svojho rozhodnutia, týmto dôvodom žaloby nezaoberal, čím má rozhodnutie súdu právnu vadu, ktorá má vplyv na meritórne rozhodnutie. Bez právneho odôvodnenia rozhodnutia o skutkových formálnych dôvodov dovolania, súd nemohol spravodlivo rozhodnúť vo veci samej, pretože táto skutočnosť, ku ktorej sa súd v odôvodnení nevyjadril, má priamy vzťah k právnej stránke rozhodnutia a tvorí jadro výrokovej časti rozhodnutia. Najvyšší súd SR pri odôvodňovaní rozhodnutia neposúdil, aký právny následok má zákonná povinnosť spísať dovolanie advokátom, proti vôli dovolateľa v písomne odôvodnenom žalobnom vyjadrení, zastupovať sa v konaní bez právneho zástupcu. Uvedený právny nedostatok porušuje právo sťažovateľky na spravodlivý proces podľa Ústavy SR a Dohovoru. Zo strany súdu bol porušený princíp preskúmateľnosti rozhodnutia pri využití opravného prostriedku voči rozhodnutiu.

Vôľa sťažovateľky zastupovať sa v konaní pred Najvyšším súdom SR bez advokáta, je zodpovednosťou samotného žalobcu v konaní, a v tomto prípade žalobca nesie právne riziko, že žaloba môže mať formálne vady, bez odstránenia ktorých, by o žalobnom návrhu súd nemohol rozhodnúť. Spísanie dovolacej žaloby advokátom nemá právny vplyv na naplnenie zákonných formálnych podmienok žaloby, ktoré sú uvedené v procesnom právnom predpise. Samotné dovolacie konanie pred Najvyšším súdom SR má písomný formálny charakter a prítomnosť advokáta ovládajúceho procesný predpis nie je nevyhnutná. Z hľadiska občana ide len o finančné bremeno na umožnenie dosiahnutia právnej nápravy v ukončenom súdnom konaní. Nepripustením dovolacej žaloby sťažovateľky do konania pred Najvyšším súdom SR z dôvodu nespísania žaloby advokátom, napriek vôli uvedenej priamo v dovolacej žalobe, že sa bude zastupovať sama z dôvodu nedôvery voči advokátom, je porušením práva konať pred súdom, pretože v demokratickom systéme práva, nie je možné, aby bolo občanovi akoukoľvek právnou formou štátom nariadené právne zastupovanie advokátom. Zastupovanie advokátom je na slobodnej vôli žalobcu a žalobca si v konaní nesie právne riziko podania nekvalifikovanej žaloby, bez splnenia formálnych podmienok písomného návrhu žaloby, ktoré majú vplyv na rozhodovanie vo veci samej. Sťažovateľka vyjadrila v písomnej podobe v dovolacej žalobe svoju vôľu spolu s dôvodmi a Najvyšší súd SR nemal pochybnosti, že sťažovateľka

len zákonnú povinnosť opomenula, nemal pochybnosti, že pred Najvyšším súdom SR nemá vôľu byť zastúpená advokátom, hoci to právna norma ustanovuje, preto nebol dôvod na procesný postup odmietnutia žaloby Najvyšším súdom SR, pretože splňala všetky formálne dôvody na dosiahnutie materiálneho práva pred Najvyšším súdom SR. V dovolacom konaní súd sťažovateľke odmietol spravodlivosť, aj keď vo veci mohol zákonne konať a bez právnych prekážok dosiahnuť rozhodnutie vo veci samej. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, preto nespĺňa podmienky spravodlivého procesu, takéto rozhodnutie sťažovateľka považuje za arbitrárnu nespravodlivosť, čo v demokratickom systéme práva je porušením princípu, že štát nemôže obmedziť vôľu, že na právne služby je potrebná dôvera medzi právnym zástupcom a klientom a táto dôvera nemôže byť štátom ani súdom právne vynútená a nemôže mať právny následok na konanie o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku.“

4. Sťažovateľka navrhla vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], právo na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené Najvyšším súdom SR boli.

Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právo na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené Krajským súdom v Prešove boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.09.2018 vo veci 1 Cdo 117/2018, a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 7.12.2017 sp. zn. 4CoP 17/2017, a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľke priznáva finančné zadostučinenie 3.000,- EUR, ktoré je povinný zaplatiť Najvyšší súd SR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľke priznáva finančné zadostučinenie 3.000,- EUR, ktoré je povinný zaplatiť Krajský súd v Prešove do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Čo sa týka napadnutého uznesenia krajského súdu, ústavný súd uvádza, že na podklade doručenej sťažnosti sťažovateľky zistil, že táto nespĺňa v opísanej časti zákonom o ústavnom súde predpísané náležitosti sťažnosti.

7.1 Sťažovateľka nepriložila k svojej sťažnosti kópiu napadnutého uznesenia krajského súdu (požiadavka plynúca z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), hoci je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom). Ústavný súd tak nevie posúdiť relevantnosť sťažovateľkou namietaných pochybení krajského súdu.

7.2 Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

8. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

8.1 V rámci rozhodovania o otázke prípustnosti dovolania sťažovateľky najvyšší súd riadne aplikoval právne normy vzťahujúce sa na právny stav sťažovateľkinej veci, otázku povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní interpretoval a aplikoval zákonným a ústavným spôsobom, ktorý sa neprieči textu a duchu Civilného sporového poriadku. Závery najvyššieho súdu týkajúce sa povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní majú svoj základ v texte zákona a nijako nevybočujú z rámca zákonnej a ústavnej interpretácie príslušných právnych noriem.

8.2 Ústavný súd tak na základe uvedeného odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019